

Obec Voznica, Voznica č. 135, 966 81
IČO: 00321087, DIČ: 202111521, okres Žarnovica

***KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB OBCE VOZNICA
NA ROKY 2024-2030***

Voznica, 2023

ÚVOD	3
1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	4
1.1 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov	5
1.2 Strategické podklady k spracovaniu komunitného plánu.....	11
2 ANALYTICKÁ ČASŤ.....	13
2.1 Analýza súčasnej situácie obce vo vzťahu k sociálnej a demografickej oblasti	13
2.1.1 Demografia obce	13
2.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb v obci	17
2.2.1 Školstvo.....	17
2.2.2 Zdravotníctvo	18
2.2.3 Služby v obci.....	18
2.2.4 Znevýhodnené skupiny	19
2.2.5 Stav poskytovaných služieb v obci	23
2.3 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov	24
2.4 SWOT analýza sociálnej oblasti	28
3 STRATEGICKÁ ČASŤ.....	30
Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb	30
3.1 Rozvoj poskytovaných sociálnych služieb.....	30
3.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb	34
3.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb	34
ZÁVER.....	37
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	38

ÚVOD

Sociálne služby sú primárne cielené na podporu začleňovania ľudí do spoločnosti, zaistenie sociálnej súdržnosti a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti obyvateľov. Pre slovenskú ekonomiku sú v súčasnosti charakteristické najmä nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v domácom a komunitnom prostredí, potreba zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb, ako aj rozvoj ich kvality. Keďže zodpovednosť za túto oblasť je decentralizovaná, dostáva samospráva významné úlohy pri zabezpečovaní tejto oblasti.

Súčasná sociálna situácia niektorých skupín nie je vyhovujúca, v dôsledku čoho sa obec Voznica zamerala na aktualizáciu strategického rozvojového dokumentu, ktorý by určil smerovanie obce v tejto oblasti a zabezpečil dobre fungujúcu sociálnu sieť na území obce, z ktorej by profitovala nielen obec samotná, ale aj širšie okolie obce, regiónu.

Obec Voznica si uvedomuje významné postavenie sociálnej oblasti a chápe sociálne služby ako súčasť verejných politík, kde sa presadzuje predovšetkým ľudský rozmer a dôraz na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Aj vo Voznici sa nachádzajú občania, ktorí sú v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, pričom majú právo si uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti, založený na nediskriminačnom princípe. V obci sa tiež nachádzajú znevýhodnené skupiny osôb, ktoré v porovnaní s majoritným obyvateľstvom nemajú rovnakú štartovaciu čiaru, pričom obec sa snaží tieto rozdiely poskytovaním sociálnych služieb eliminovať.

Obec Voznica sa usiluje o zabezpečenie dôstojného života pre všetkých obyvateľov obce, s čím mu pomáha aj komunitné plánovanie. Obec sa rozhodla pre vypracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce pre obdobie rokov 2024-2030, ktorý preskúma potreby a požiadavky obyvateľov obce v tejto oblasti, zanalyzuje stav poskytovaných služieb v obci, prítomnosť znevýhodnených skupín a na základe toho stanoví ciele a priority, následne úlohy a opatrenia, s cieľom rozvoja sociálnych služieb na území obce, ktoré sa budú realizovať v nasledujúcich obdobiach. KPSS na roky 2024-2030 zohľadňuje národné priority sociálneho rozvoja z roku 2021.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne služby zahŕňajú rôzne činnosti, ktoré sú cielené na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorí si sami nevedia zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov za účelom, aby boli schopní viesť samostatný život a zachovali si určitý životný štandard. Sociálne služby sa zároveň usilujú o zníženie sociálnych problémov v spoločnosti ako dôsledku nerovností v príjmoch a postavení. Za najviac ohrozené skupiny obyvateľstva, ktoré využívajú sociálne služby sa radia najmä staršie osoby, rodiny s deťmi, osoby s telesným postihnutím, ako aj osoby, ktoré sa ocitli z rôznych príčin na okraji spoločnosti.

Vývoj a spôsoby poskytovania a financovania sociálnych služieb závisia od demografického, ekonomického a sociálneho vývoja daného územia, ako aj od najnovších trendov v sociálnej oblasti.

Sociálna služba je definovaná ako odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Nepriaznivá sociálna situácia podľa zákona o sociálnych službách je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností,
- pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do siedmich rokov veku,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len „dôchodkový vek“),
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo ak sa stala obeťou správania sa iných fyzických osôb, alebo
- pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania.

Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby na účely tohto zákona je zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Krízová sociálna situácia podľa tohto zákona je ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby a rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

1.1 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím **zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o**

živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín:

1) sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

-
- terénna sociálna služba krízovej intervencie,
  - nízkoprahové denné centrum,
  - integračné centrum,
  - komunitné centrum,
  - nocľaháreň,
  - útulok,
  - domov na polceste,
  - nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
  - zariadenie núdzového bývania.

2) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

-
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
  - zariadenie dočasnej starostlivosti o deti,
  - služba na podporu zosúlad'ovania rodinného a pracovného života,
  - zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
  - služba včasnej intervencie.

3) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:

-
- zariadenia pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie,

denný stacionár),

- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- tlmočnická služba,
- sprostredkovanie tlmočnickej služby,
- sprostredkovanie osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok,
- posudková činnosť,
- zdravotná posudková činnosť,
- sociálna posudková činnosť,
- posudok o odkázanosti na sociálnu službu.

4) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:

-
- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
  - krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

5) podporné služby, ktorými sú:

-
- odľahčovacia služba,
  - pomoc pri výbere opatrovníckych práv a povinností,
  - denné centrum,
  - podpora samostatného bývania,
  - jedáleň,
  - práčovňa,
  - stredisko osobnej hygieny.

Druhy sociálnych služieb možno účelne a vhodne spájať a je ich možné poskytovať ambulantnou, terénnou a pobytovou formou a to na určitý aj neurčitý čas.

Obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje:

a) sociálnu službu v zariadení, ktorým je

1. nízkoprahové denné centrum,
  2. zariadenie pre seniorov,
  3. zariadenie opatrovateľskej služby,
  4. denný stacionár,
- b) terénnu sociálnu službu krízovej intervencie,
  - c) nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu,
  - d) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
  - e) opatrovateľskú službu,
  - f) prepravnú službu.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami. Obec má podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len podľa zákona) podľa § 80 povinnosť vypracovať a schváliť **komunitný plán sociálnych služieb** na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

Obcou/mestom vypracovaný a schválený komunitný plán je nielen zákonom stanovená povinnosť, ale pomôže obci spoznať jej sociálnu situáciu, a tým lepšie zaviesť adekvátne

sociálne služby. Je to záväzný dokument, nie však nemenný. Jeho cieľom je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť, spolupatričnosť všetkých obyvateľov obce a zapájanie čo najširšieho spektra občanov do verejného života,
- plánovať sociálne smerovanie a uplatňovať sociálne služby tak, aby plnilo potreby všetkých sociálnych skupín v ich prirodzenom sociálnom prostredí,
- skvalitňovať už existujúce sociálne služby,
- predchádzať sociálnej izolácii či diskriminácii jednotlivcov, určitých sociálnych skupín,
- opätovne začleňovať do komunity tých, ktorí z nej boli vylúčení alebo sú sociálne ohrození (alebo predstavujú pre obyvateľov hrozbu, vyvolávajú strach, neistotu).

Zákon o sociálnych službách stanovuje pôsobnosť obce a stanovuje jej nasledujúce

kompetencie a úlohy vo vzťahu ku komunitnému plánu:

OBEC:

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o:
  - 1) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, v odkázanosti na opatrovateľskú službu,
  - 2) zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
  - 3) odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
  - 4) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
  - 1) sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
  - 2) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,

- 3) opatrovateľskej služby,
  - 4) prepravnej služby,
  - 5) odľahčovacej služby,
  - 6) pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
  - 7) terénnej sociálnej služby krízovej intervencie.
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa §12,
- h) uzatvára zmluvu:
- 1) o poskytovaní sociálnej služby,
  - 2) o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) iné činnosti - bod k) až v) podľa **§ 80**.

Na úrovni obce Voznica je problematika sociálnych služieb legislatívne upravená formou všeobecne záväzného nariadenia.

Sociálna oblasť je však čiastočne začlenená aj do ďalších VZN obce, ktoré sa týkajú napríklad vyberaní daní či poplatkov za komunálne odpady, a pod.

1.2 Strategické podklady k spracovaniu komunitného plánu

Pri spracovaní komunitného plánu je nutné rešpektovať a zohľadňovať viaceré stratégie a priority, ktoré sú definované v lokálnych, regionálnych, národných a európskych strategických dokumentoch. Konkrétne sa jedná o nasledujúce dokumenty:

a) miestne dokumenty

- Program rozvoja obce Voznica,
- Všeobecne záväzné nariadenia obce,

b) regionálne dokumenty

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2022-2030 v konsolidovanom znení aktualizácie,
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom kraji na roky 2019 - 2025,

c) národné dokumenty

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030,
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030,
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030,
- Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky voči mládeži v Slovenskej republike.

MPSVR SR v marci 2021 schválilo **Národné priority rozvoja sociálnych služieb** ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom s cieľom cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v SR, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Dokument definuje nasledujúce národné priority:

1. *Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,*
2. *Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,*

3. *Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,*
4. *Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.*

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 Analýza súčasnej situácie obce vo vzťahu k sociálnej a demografickej oblasti

Základnou úlohou obce a mesta pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Obec Voznica sa v rámci spracovania rozvojových a strategických dokumentov snaží práve o dosiahnutie tohto cieľa.

Obec Voznica leží na ľavej strane rieky Hron, medzi mestami Žarnovica a Nová Baňa.

Centrum obce leží na súradnici 48°27'20" severnej zemepisnej šírky (N) a 18°42'00" východnej zemepisnej dĺžky (E).

Nadmorská výška v strede obce je 220 m.n.m. a celková rozloha obce je 17,18 km².

V rámci územného členenia Slovenskej republiky sa obec Voznica zaraďuje do Banskobystrického samosprávneho kraja, do okresu Žarnovica. Katastrálne územie obce Voznica susedí s katastrom obce Vysoká, Uhliská, Hodruša - Hámre, Rudno nad Hronom a Žarnovica.

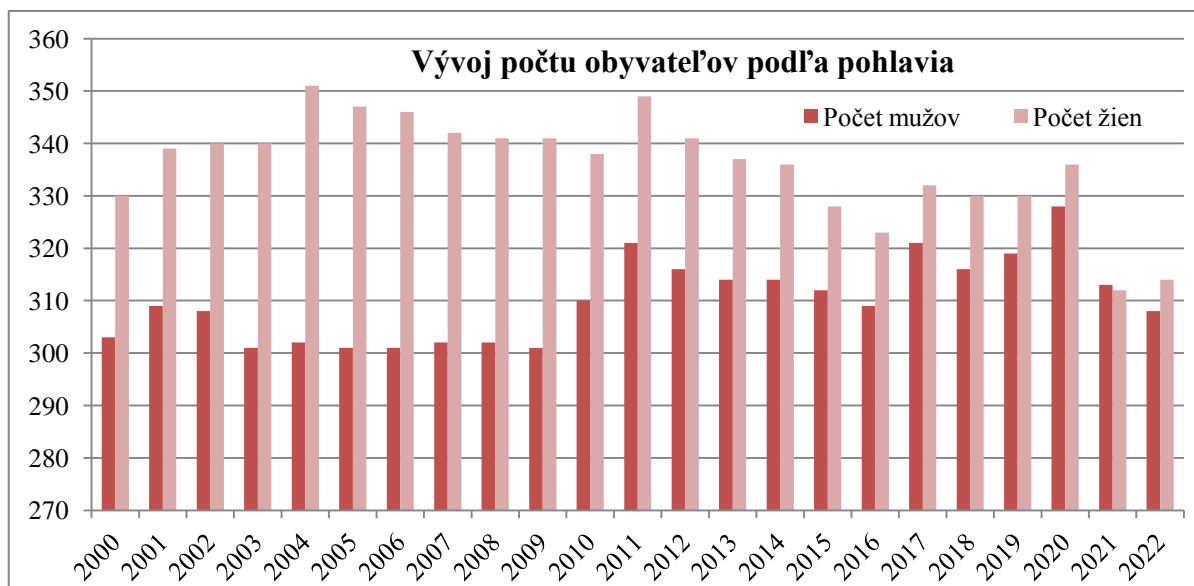
2.1.1 Demografia obce

Prvá písomná zmienka o obci Voznica spomína obec ako významné ekonomicko-dopravné centrum okolia. Touto listinou je zakladajúca listina Beňadického opátstva z roku **1075**, daná uhorským kráľom Gejzom I., ktorou založil opátstvo Svätého Beňadika a ustanovil povinnosť odvádzať polovicu kráľovskej čiastky (voznického mýta) Beňadickému opátstvu.

Aktuálny vývoj v demografickej oblasti je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených alebo mechanických. V rozmedzí rokov 2000 - 2022 počet obyvateľov obce Voznica mierne klesal zo 633 obyvateľov na 622 obyvateľov, čo predstavuje maximálny počet obyvateľov v rámci sledovaného obdobia. Maximálny počet obyvateľstva obec zaznamenala v roku 2011, kedy bolo na trvalý pobyt prihlásených 670 obyvateľov.

Z pohľadu zastúpení jednotlivých pohlaví v obci Voznica v celom sledovanom

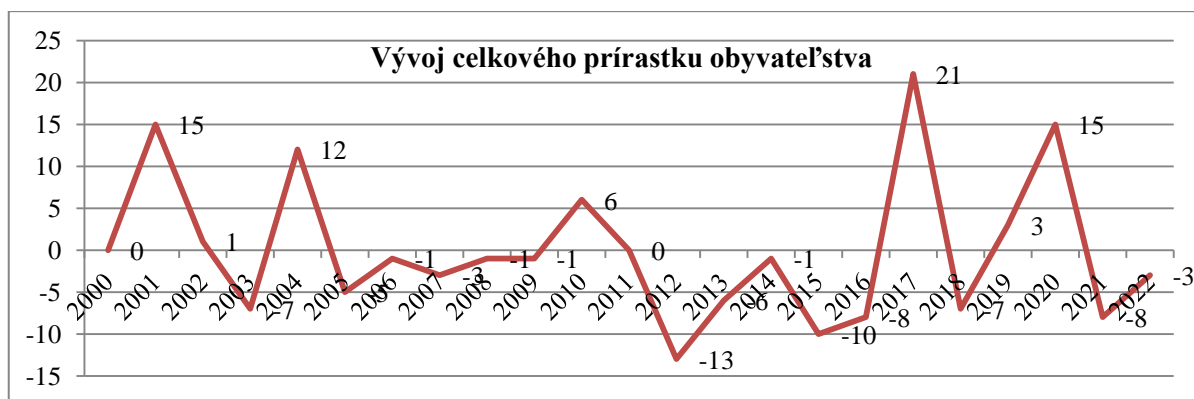
období dominujú ženy. Najvýraznejší rozdiel v porovnaní mužov a žien je dokumentovaný v roku 2004, kedy počet žien o 49 prevyšoval počet mužov. Naopak, najnižší rozdiel medzi pohlaviami obec zaznamenala v roku 2021, kedy v obci žilo 313 mužov a 312 žien.

	2000	2003	2006	2009	2012	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet narodených	5	5	2	3	3	7	2	4	5	5	10	6
Počet zomretých	5	9	7	4	4	12	7	13	3	5	12	7
Počet prisťahovaných	11	11	13	14	5	7	31	12	16	23	8	9
Počet vystťahovaných	11	12	9	14	17	10	5	10	15	8	14	11

Na základe vybraných ukazovateľov a vývoja demografickej situácii v obci možno

konštatovať, že v obci je dokumentovaná dlhodobá mierne klesajúca úroveň celkového počtu obyvateľstva, ktorá je jednak dôsledkom negatívneho prirodzeného prírastku v obci, kedy sa rodí menej detí v porovnaní s celkovým počtom úmrtí, jednak dôsledkom negatívneho migračného salda, kedy počty prisťahovaných obyvateľov do obce sú nižšie ako počty vystáňovaných z obce. Celkový prírastok je v celom sledovanom období rokov 2000-2022 negatívny, dosahujúci hodnotu -16.

Štruktúra obyvateľstva

- Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021, v obci dominuje **slovenská národnosť**, ktorá tvorí takmer **98% z celkovej populácie** v obci. 1 obyvateľ sa prihlásil k českej národnosti a 1 obyvateľ k poľskej národnosti. K iným národnostiam sa obyvatelia obce nehlásia. Pri 13 občanoch národnosť zistená nebola.
- Z hľadiska náboženského vyznania v obci sa 76% obyvateľstva prihlásilo k **rímskokatolíckej cirkvi**. Ostatné náboženstvá majú iba veľmi malé percento zastúpenia (evanjelická cirkev augsburského vyznania - 10 obyvateľov). Bez vyznania je v obci 18,17% občanov. Vierovyznanie sa nepodarilo zistiť u viac ako 2,21% populácie obce.
- V kontexte **úrovne vzdelanosti** populácie obce, ktorá sa stáva jedným z predpokladov významne vplývajúcim na celkovú schopnosť rozvoja územia, možno konštatovať, že pri obyvateľoch dominuje úplne stredné vzdelanie (s maturitou) - 33,02% obyvateľov. Druhou najviac zastúpenou kategóriou v poradí sú obyvatelia s dosiahnutým stredným odborným vzdelaním bez maturity - 21,64%. Treťou najviac zastúpenou skupinou obyvateľov je obyvateľstvo so základným vzdelaním, takmer 19% obyvateľov.

- **Veková štruktúra** obyvateľstva poukazuje rovnako ako vývoj počtu obyvateľstva na negatívne vývojové tendencie v rámci vekovej skladby obyvateľstva. V rámci vekovej štruktúry obyvateľstva si možno všimnúť postupný nárast v počte osôb v poproduktívnom veku. V skupine osôb v predproduktívnom veku dochádza v rámci rokov 2000-2022 k poklesu podielu osôb v tejto skupine, čo možno hodnotiť negatívne z pohľadu vývoja a štruktúry obyvateľstva.

Priemerný vek v obci Voznica od roku 2000 narástol o viac ako 5 rokov a je mierne vyšší ako je priemerný vek Slovenskej republiky. V roku 2022 bol index starnutia v rámci celej SR 110,95%, pričom index starnutia v obci Voznica bol 130,68%. V kontexte zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce je potrebné sústrediť sa na podporu mladých rodín a ich zotrvanie v obci, čím by sa zlepšila veková skladba obyvateľstva v rámci budúcich období.

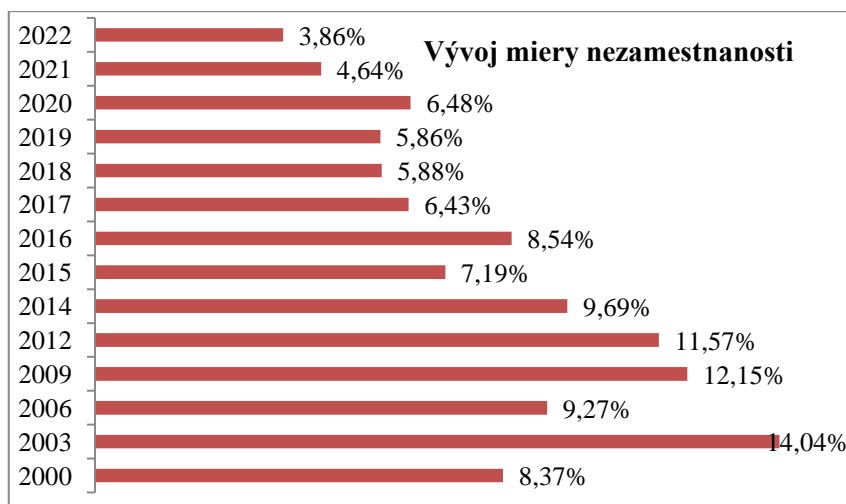
Podiel osôb (%)	1996	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
v predproduktívnom veku	21,34	19,43	16,2	12,65	11,41	14,09	13,71	14,01	14,08	14,15
v produktívnom veku	63,54	66,19	70,37	72,84	72,97	69,2	69,34	68,67	67,84	67,36
v poproduktívnom veku	15,13	14,38	13,43	14,51	15,63	16,72	16,95	17,32	18,08	18,49

Priemerný vek obyvateľstva										
	1996	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Voznica	37,07	37,13	38,35	40,43	42,11	41,66	42,11	42,25	42,15	42,43
SR	48,7	44,2	39,54	38,23	42,41	46,59	47,95	49,2	41,39	41,62
Index starnutia										
Voznica	70,9	73,98	82,86	114,63	136,99	118,68	123,6	123,66	128,41	130,68
SR	51,22	59,78	70,74	81,01	94,22	101,9	104,8	107,34	108,27	110,95

2.1.2 Nezamestnanosť

Z pohľadu počtu nezamestnaných v obci Voznica, najviac osôb, ktoré si aktívne prácu hľadali, evidovali v obci v roku 2003, naopak najmenej bolo zaznamenaných nezamestnaných občanov v roku 2022.

rok	Uchádzači o zamestnanie
1996	37
2000	53
2003	90
2006	60
2009	78
2012	76
2014	63
2015	46
2016	54
2017	42
2018	38
2019	38
2020	43
2021	29
2022	24

2.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb v obci

2.2.1 Školstvo

V obci Voznica sa zo školských zariadení nachádza materská škola, ktorej zriaďovateľom je obec Voznica. Obec v rámci existujúcich kompetencií nezabezpečuje výchovno-vzdelávací proces vo formálnom vzdelávacom zariadení. Celodennú starostlivosť, výchovu a vzdelávanie detí v obci zabezpečuje predškolské zariadenie MŠ. V súčasnosti navštevuje MŠ v obci Voznica spolu 15 detí. Materská škola je 1-triedna a poskytuje celodennú a poldennú výchovu a vzdelávanie deťom vo veku od 3-6 rokov a deťom s odloženým začiatkom povinnej školskej dochádzky. Súčasťou interiéru je šatňa, trieda, herňa, spálňa, sociálne zariadenie a umyváreň, kuchyňa s príslušenstvom, kancelária a sklad pomôcok. Súčasťou školy je aj školský dvor s trávnatým povrchom s výsadbou niekoľkých drevín, kvetinového záhonu a osadením drevených zvieratiek. Nachádza sa tu pieskovisko, kovová šúchala, konštrukcia pre závesné hojdačky a dva sklady na učebné pomôcky, hračky a potreby.

Stravovanie detí v čase pobytu v materskej škole poskytuje školská jedáleň.

2.2.2 Zdravotníctvo

V obci Voznica sa nenachádza žiadne zdravotnícke stredisko ani ambulancie lekárov. Zdravotnú starostlivosť zabezpečujú nemocnice v Žiari nad Hronom (26 km) a Leviciach (42 km). Ambulantnú starostlivosť zabezpečujú neštátne zdravotné strediská v Novej Bani (11 km) a Žarnovici (4 km), kde sa nachádzajú aj lekárne.

2.2.3 Služby v obci

V rámci verejnej vybavenosti obce, pre obyvateľov je k dispozícii kultúrny dom, v ktorom do roku 2008 pôsobila aj obecná knižnica. Obecná knižnica bola riadená už v roku 1933, počas II. svetovej vojny bola zničená, knihy boli spálené a vyhodené do potoka. V roku 1986 bola knižnica opäť obnovená a fungovala v priestoroch kultúrneho domu. Knižnica v roku 2008 zanikla v dôsledku nezáujmu občanov o výpožičky kníh.

Kultúrny dom slúži na organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí. Medzi pravidelné kultúrne podujatia a aktivity patria: Fašiangy, Karneval, Stavanie mája, Deň matiek, Hurá prázdniny, Vatra SNP, Úcta k starším, Mikulášska slávnosť. Obec na informovanie obyvateľov o dianí v obci využíva obecný rozhlas, web stránky obce.

V obci je aktívny folklórny súbor Dolinka, ktorý vznikol už v roku 1933. Od roku 1994 vo Voznici pôsobil aj detský folklórny súbor Dolinka a jeho prvé vystúpenie sa uskutočnilo v máji 1994. Okrem domácich vystúpení reprezentovali deti obec aj na speváckych súťažiach a folklórnych prehliadkach. Pravidelne sa zúčastňovali folklórneho festivalu na Podhorí či festivalu pod Inovcom vo Veľkej Lehote. V roku 2005 sa obnovila činnosť folklórneho súboru. Speváci svojou tvorbou reprezentujú obec na rôznych folklórnych podujatiach v regióne, zúčastňujú sa na prehliadkach i súťažiach a v neposlednom rade vystupujú aj pre domáce publikum, ktoré im prejavuje veľkú priazeň. Spevácky súbor dospelých sa so svojimi piesňami predstavil aj v televíznej relácii Kapura – televízna hitparáda. Počas roka pravidelne spestruje kultúrne dianie v obci, či už fašiangovým sprievodom, pochovávaním basy, stavaním mája. Dolinka vystupuje aj v rámci osláv Dňa matiek i pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Spevácky súbor spríjemňuje aj súkromné rodinné oslavy, výročia obcí, programy pre dôchodcov, ako aj mnoho ďalších akcií.

Okrem dlhoročnej tradície súboru Dolinka funguje vo Voznici aj spevácky súbor Richňavská seniorka, ktorý vznikol v roku 2003. Vystupuje na rôznych podujatiach nielen v našej obci, ale aj v rámci činnosti Základnej organizácie jednoty dôchodcov. Okrem toho sa súbor zúčastňuje aj na rôznych regionálnych prehlídkach a súťažiach.

Okrem spomínaných spolkov pôsobia vo Voznici aj ďalšie, ako napríklad združenie miestnych rybárov, poľovníkov či chovateľov holubov. Pravidelné stretnutia organizuje aj Jednota dôchodcov.

V obci je vybudovaný Kostol sv. Kataríny Alexandrijskej z roku 1842 a pre obyvateľov obce je k dispozícii počas bohoslužieb.

Športové zariadenia sú v obci na vynikajúcej úrovni. Funguje tu Športový klub Voznica a taktiež Tenisový klub Richňava. Športový klub spravuje športový areál, v ktorom sa nachádza futbalové, volejbalové a multifunkčné ihrisko s umelým trávnikom. Súkromný tenisový kurt, ktorý v zime slúži ako klzisko spravuje Tenisový klub Richňava.

Ostatné služby využívajú obyvatelia v okolitých obciach a krajskom meste, keďže priamo v obci poskytované nie sú.

V obci sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom i turistom ideálne podmienky na stretávanie sa.

2.2.4 Znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale predovšetkým skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa skupín dotýkajú. Znevýhodnené skupiny sú definované spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, teda od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Úbytok populácie, jej starnutie a migrácia spôsobujú konštantný pokles celkového počtu obyvateľov komunity, čo sa odráža na problémovom rozvoji oblasti sociálnych služieb. Keďže starnutie obyvateľstva nie je možné zastaviť, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť práve tejto oblasti a plánovať sociálne služby v kontexte tohto indikátora.

Obec Voznica definovala na svojom území tieto sociálne znevýhodnené skupiny:

- a) starší občania - seniori,
- b) nezamestnaní a zamestnaní s nízkym vzdelaním,
- c) deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia,

d) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Pre znevýhodnené skupiny a sociálne odkázaných občanov je dôležité, či je služba poskytovaná bezplatne, alebo je potrebné za službu platiť. Za väčšinu služieb je nutné platiť, avšak časť nákladov berie na seba obec. Obec Voznica v rámci existujúcich kompetencií v oblasti sociálnej politiky zabezpečuje viaceré úlohy:

- podpora spolkov a organizácií na území obce,
- poradenstvo v sociálnej oblasti.

Starší občania

Starší občania sú pre potreby komunitného plánu dôležitou skupinou, ktorá si z demografického hľadiska vyžaduje najväčšiu pozornosť zo strany poskytovateľa sociálnej služby. Sociálne služby sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity. Pre túto skupinu sú typické tieto prejavy:

- predlžovanie individuálneho, ako aj priemerného veku,
- nárast chorobnosti a závislosti na sociálnej pomoci,
- zvýšené riziko straty partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny,
- pretrvávajúci potenciál jednotlivcov pre vlastný prospech, ako aj pre prospech komunity.

V rámci tejto skupiny obyvateľov je v obci Voznica pozorovateľná stúpajúca tendencia osôb v tejto skupine v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity. Avšak dochádza aj k poklesu osôb v skupine predproduktívneho veku.

Na území obce je aktívny klub - **Jednota dôchodcov Slovenska**, zameraný na organizovanie spoločenského a kultúrneho života seniorov. Jednota dôchodcov sa aktívne podieľa na organizovaní spoločenských akcií v obci, organizuje pre svojich členov rôzne družobné stretnutia, zájazdy, návky a vystúpenia speváckej skupiny Richňavská seniorka. spolupracuje v kultúrnej oblasti s obcou. Obecný úrad pravidelne z rozpočtu obce vynakladá značnú časť finančných prostriedkov na chod klubu, ktoré sa využívajú najmä na organizáciu podujatí a zájazdov.

Obec Voznica pre svojich občanov nezabezpečuje v rámci tejto skupiny obyvateľov

opatrovateľskú službu v domácom prostredí, čo je dôsledkom nezájmu zo strany občanov. Aktuálne je opatrovanie seniorov riešené najmä prostredníctvom rodinných príslušníkov seniorov alebo umiestneným seniora do zariadenia pre seniorov.

Priamo na území obce sa nenachádzajú zariadenia poskytujúcu celodennú starostlivosť o seniorov. Zariadenia sa však nachádzajú v okolí obce Voznica:

- Domov sociálnych služieb HRABINY, Nová Baňa,
- Domov n.o., Veľké Pole,
- Bonitas, n.o., Tekovská Breznica,
- SAMARITÁNKA n.o., Žarnovica.

Nezamestnaní občania a zamestnaní s nízkym vzdelaním

Občan vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie viac ako 12 mesiacov je chápaný ako znevýhodnená osoba na trhu práce, čo je predovšetkým spôsobené hrozbou poklesu pracovných návykov u tejto osoby. Obec Voznica v spolupráci s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny Žarnovica zamestnáva nezamestnaných občanov, čím podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa, alebo ktoré prišli o prácu kvôli nedostatočnému vzdelaniu.

Obec Voznica nezamestnané osoby v spolupráci s ÚPSVaR zamestnáva v rámci aktivačných prác, s cieľom integrácie nezamestnaných občanov, príp. znevýhodnených skupín na trhu práce, prostredníctvom udržiavania pracovných návykov u týchto občanov. Najmä dlhodobo nezamestnaní občania, navyknutí na pravidelný príjem sociálnych dávok, upadajú častokrát do pasivity a rezignácie. Tieto dávky v mnohých prípadoch vplývajú na občanov skôr demotivačne, keďže poberatelia týchto dávok sa nesnažia zmeniť svoju sociálnu a životnú situáciu. Práce realizované takto zamestnanými občanmi majú pozitívny dopad aj na samotnú obec. Jedná sa primárne o tieto prínosy:

- zlepšenie ekonomických podmienok, sociálnych i kultúrnych podmienok v obci,
- tvorbu, ochranu, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov obce Voznica,
- podpora vzdelávania a získavania skúseností v obci,
- rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt,
- rozvoj a podpora komunitnej činnosti v obci.

Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

Jedná sa o cieľovú skupinu, kde príjemcami sociálnych služieb sú predovšetkým:

- jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej alebo krízovej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického, fyzického a sociálneho vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie.
- deti žijúce v nevyhovujúcom rodinnom prostredí (zanedbávané deti a mládež zo strany rodičov – nedostatočná úroveň záujmu a starostlivosti o výchovu, zabezpečovanie základných životných potrieb a pod.), deti zo sociálne slabších rodín, deti ohrozené syndrómom CAN (týrané, zneužívané a zanedbávané deti), deti a mládež s poruchami správania a s tendenciami k asociálnemu správaniu, deti s problémom záškoláctva, „mladí dospelí“ po ukončení ústavnej starostlivosti.

Zistenie presnej početnosti cieľovej skupiny nie je možné, nakoľko sa štatisticky nesleduje.

V komplexe skupiny detí a mládeže je potrebné zdôrazniť možnosti voľnočasových aktivít a vybudovanú sociálnu infraštruktúru v obci práve pre túto skupinu. Materská škola pravidelne organizuje aktivity v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti. Jedná sa najmä o tieto o aktivity ako divadielka, mikulášske posedenie, karneval, výlety do okolia, tvorivé dielne, rôzne športové aktivity.

Mladí ľudia patria vo všeobecnosti medzi rizikové sociálne skupiny, pričom ich postavenie je podmienené najmä nedostatkom praktických skúseností, chýbajúcimi zručnosťami, ohrozením nezamestnanosti a horšou finančnou situáciou. Pre túto skupinu osôb sú charakteristické najmä predlžujúce sa obdobie prechodu zo školského systému na trh práce, ktoré je spojené s absenciou príjmov a sociálnych dávok, riziko sociálnej izolácie, marginalizácie a chudoby mladých ľudí s nízkym vzdelaním, závislosťou od rodiny a vyššou mierou nezamestnanosti v porovnaní s inými skupinami na trhu práce.

Pre mladé rodiny je charakteristický nízky príjem domácnosti, keďže sa jedná o mladých ľudí s horšími šancami a príležitosťami na trhu práce, príp. o rodiny, kde je jedna osoba na materskej/rodičovskej dovolenke, alebo na úrade práce. Táto skupina nedisponuje

dostatkom finančných prostriedkov na kúpu bytu, príp. splácanie úveru, preto sú tieto domácnosti odkázané na podporu verejného sektora.

Obec Voznica si uvedomuje znevýhodnené postavenie týchto skupín a v budúcom období sa bude zameriavať na vytváranie podmienok v sociálnej oblasti pre túto skupinu osôb.

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Keďže sa jedná o najrôznorodjšiu skupinu znevýhodnených osôb, jej potreby, prístupy k nej, ako aj formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto skupine vyžadujú individuálne riešenia. Do skupiny občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami obec Voznica zaraďuje týchto občanov:

- občania bez domova,
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,
- občania spoločensky neprispôsobiví,
- závislí občania.

Vzhľadom k rôznorodosti týchto skupín a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupiny a zvlášť niektorých jej kategórií len odhadnúť.

V rámci tejto skupiny obyvateľov

V rámci tejto skupiny osôb bude v rámci budúcich období potrebné zaistiť priebežnú terénnu sociálnu prácu, pomoc k svojpomoci podporou programov a projektov zameraných na sociálnu inklúziu alebo využívaním rôznych foriem zamestnávania tejto cieľovej skupiny.

2.2.5 Stav poskytovaných služieb v obci

Sociálna infraštruktúra je primárne určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva, pričom jej rozmiestňovanie vychádza zo štruktúry osídlenia a veľkosti obce. V rámci rozdelenia kompetencií zo strany štátu zodpovedá za sociálnu službu a terénnu sociálnu prácu obec.

Na území obce sú poskytované nasledujúce sociálne služby:

- ✓ poskytovanie poradenskej sociálnej činnosti

- ✓ podpora spolkov a organizácií na území obce,
- ✓ privítanie do života a príspevok pri narodení,
- ✓ Organizácia kultúrnych, športových a spoločenských podujatí v obci,
- ✓ Spolupráca so spolkami, organizáciami, podnikateľmi,
- ✓ Organizačné zabezpečenie poskytovania dotácií na stravu a pomôcok pre detí MŠ.

Obec v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečí podľa svojich možností dostupnosť sociálnej služby pre obyvateľa obce, ktorý je odkázaný na sociálnu službu a právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených zákonom.

Obec Voznica v rámci svojich možností a v rozsahu svojej pôsobnosti obyvateľov obce, ktorý je odkázaný na sociálnu službu za podmienok stanovených platnou a účinnou právnou úpravou.

Obec Voznica okrem priameho poskytovania sociálnych služieb, aktívne podporuje spolkovú činnosť v obci. V nadväznosti na znevýhodnené skupiny sa podpora týka najmä organizácií a spolkov pôsobiacich na území obce.

2.3 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov

Obec Voznica, v dôsledku negatívneho súčasného demografického vývoja, v dlhodobom období neuvažuje s nárastom obyvateľstva v skupine predproduktívneho a produktívneho veku, skôr naopak, zvažuje pokles podielu týchto skupín na celkovom počte obyvateľstva a postupné zvyšovanie priemerného veku a starnutie populácie, čo je v súčasnosti celoslovenským trendom. V dôsledku toho sa požiadavky na sociálne služby budú zvyšovať a je potrebné zahrnúť tieto skutočnosti aj do finančného plánovania obce.

Keďže požiadavky na poskytovanie sociálnych služieb budú rásť, s ohľadom na budúce potreby obyvateľov obce by bolo vhodné orientovať sa na:

- rozširovanie foriem poskytovaných sociálnych služieb na území obce podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľstva,
- rozširovanie možností aktívneho trávenia voľného času v obci pre všetky vekové skupiny obyvateľstva,
- rozširovanie relaxačných a oddychových zón v obci.

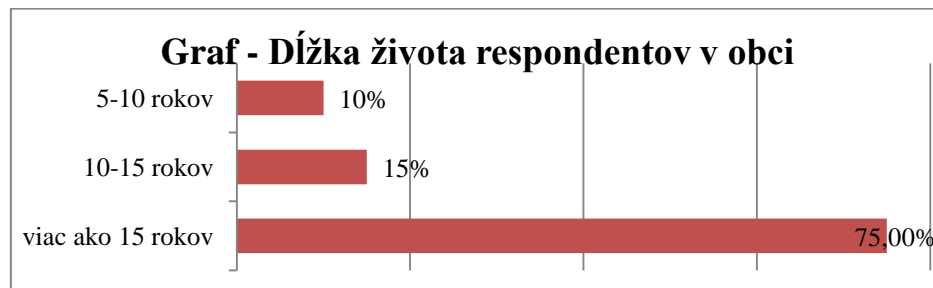
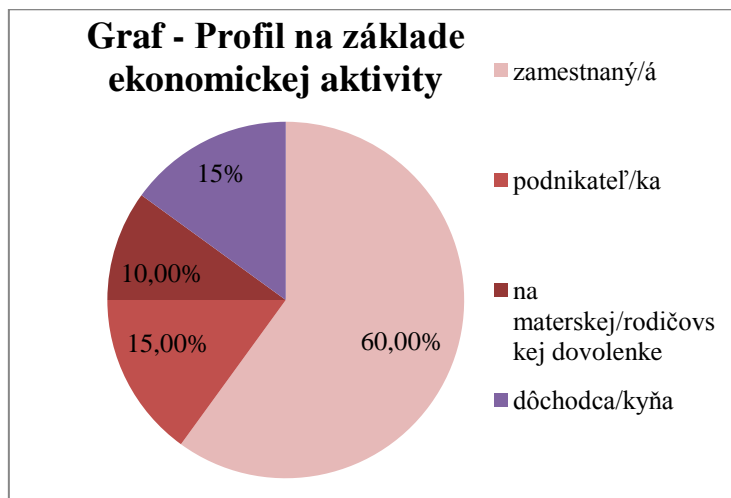
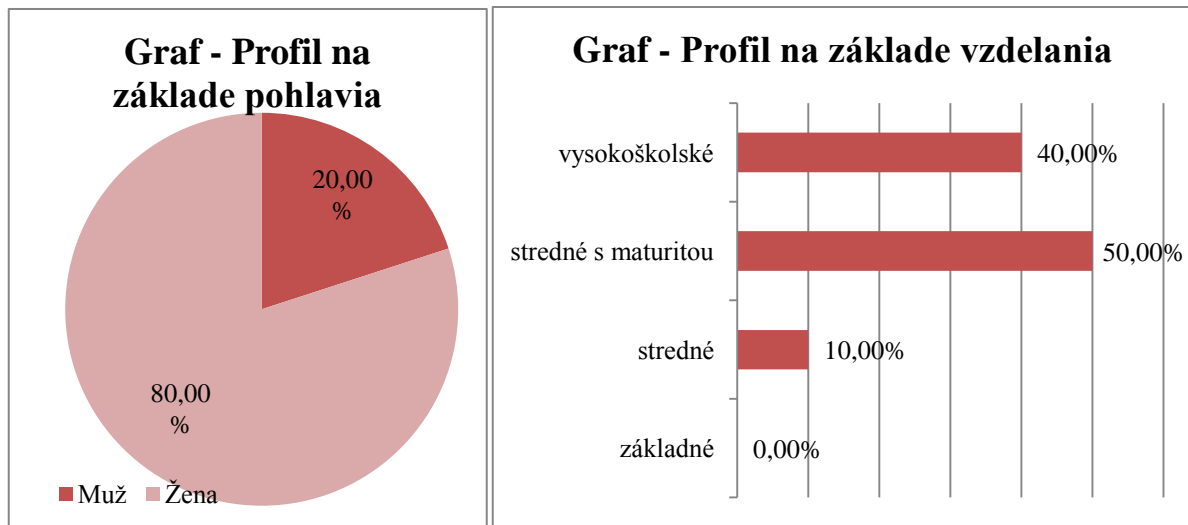
Práve orientácia na tieto kľúčové disparity pomôže posilniť sociálnu a ekonomickú stabilitu

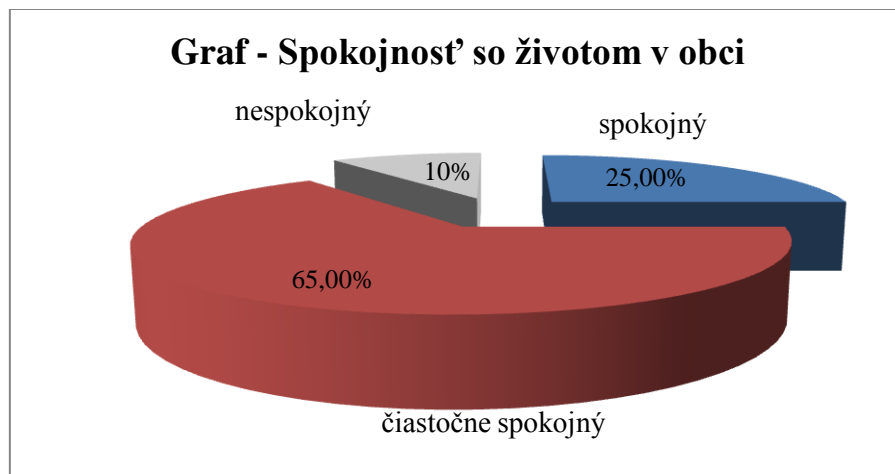

obce Voznica.

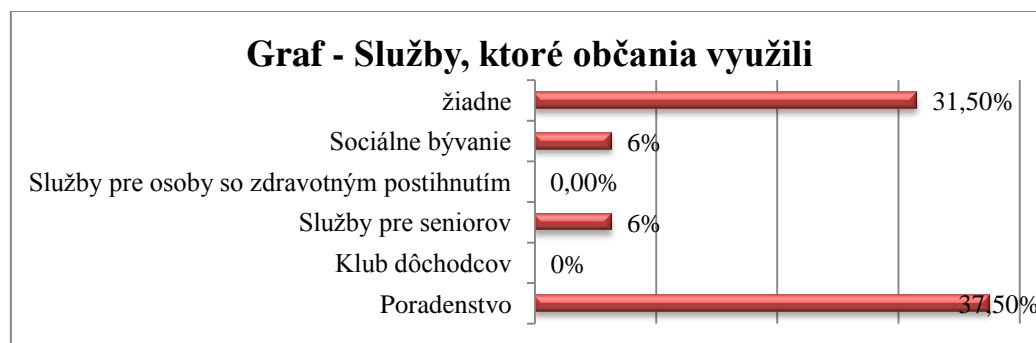
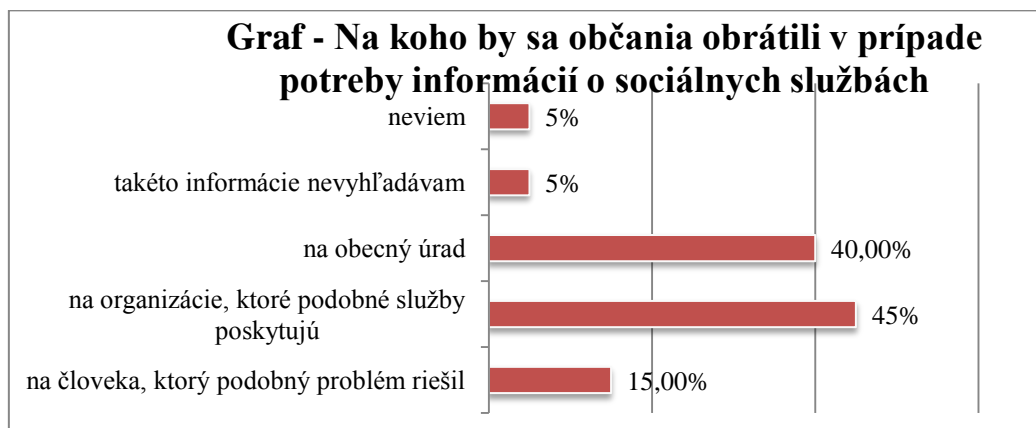
Pri spracovaní dokumentu mali občania možnosť vyjadriť svoj názor na súčasnú situáciu v sociálnej oblasti a potrebu rozvoja prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Do prieskumu sa zapojilo 20 občanov.

Charakteristika respondenta:

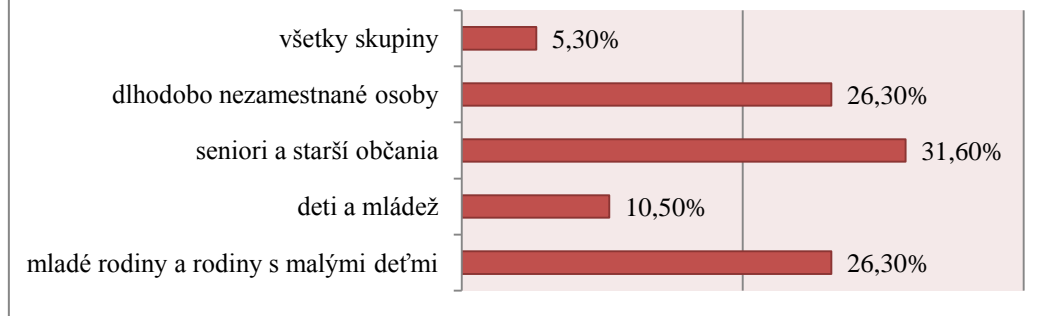

Vnímanie oblasti sociálnych služieb zo strany občanov

Graf - Najviac ohrozené skupiny v obci

Hlavné zameranie obce v budúcom období - sociálne projekty

Pomoc starším ľuďom

Pomoc osamelým

Pomoc pre matky - samoživiteľky

Organizácia kultúrnych podujatí

Výstavba nájomných bytov

Zabezpečenie pozemkov na IBV

Opatrovateľská služba

Služby pre deti a mládež

Stravovanie pre dôchodcov

Podujatia pre rodiny

Vybudovanie detského ihriska

Vybudovanie domova dôchodcov

Riešenie problémov s dopravou

2.4 SWOT analýza sociálnej oblasti

SWOT analýza (Strong points, Weak points, Opportunities, Threats) kompletizuje a zoraďuje vnútorné silné a slabé stránky, vonkajšie príležitosti a ohrozenia podľa dôležitosti. SWOT analýza je východiskom pre formulovanie stratégie, ktorá vznikne ako súlad medzi vnútornými vlastnosťami a vonkajším prostredím. Ide najmä o vzájomné porovnávanie vnútorných silných a slabých stránok obce a možností a ohrození, ktoré pôsobia na ďalší rozvoj územia z vonkajšieho prostredia.

SILNÉ STRÁNKY

- + existencia materskej školy,
- + vidiecke prostredie,
- + dobrá dopravná dostupnosť do obce,
- + príprava KPSS,
- + dobrý štandard bývania,
- + dostatok pracovných príležitostí v okolí obce,
- + vybudovaná technická infraštruktúra v obci,
- + udržiavanie tradícií a zvykov,
- + fungujúci klub dôchodcov,
- + aktívny samosprávny manažment,
- + individuálny prístup samosprávy k riešeniu problémov znevýhodnených osôb,
- + skúsenosti s poskytovaním sociálnych služieb,
- + dobrá spolupráca medzi samosprávou a súkromným sektorom,
- + záujem občanov o veci verejné a podpora rozvoja sociálnej oblasti,
- + aktívny prístup samosprávy k riešeniu problémov v sociálnej oblasti.

SLABÉ STRÁNKY

- absencia základnej školy,
- nedostatočná bezbariérovosť budov a objektov na území obce,
- slabé finančné ohodnotenie opatrovateliek,
- technický stav budov vo vlastníctve obce a potreby rekonštrukcie,
- nevyhovujúci stav verejných priestranstiev,
- nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam,
- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri

- dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby,
- slabá informovanosť o možnostiach využívania sociálnych služieb na úrovni BBSK,
- nedostatok vlastných finančných prostriedkov pre rozvoj sociálnej oblasti.

PRÍLEŽITOSTI

- + využívanie podpory štrukturálnych fondov EÚ,
- + trend posilňovania terénnych sociálnych služieb a posilňovania rodiny k plneniu jej základných funkcií,
- + vzdelávanie v sociálnej oblasti,
- + zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov,
- + strednodobé a dlhodobé plánovanie obce,
- + ciele opatrení podľa miestnych potrieb,
- + podpora a rozvoj dobrovoľníctva,
- + zapojenie obyvateľov do plánovania sociálnej oblasti,
- + podpora mladých rodín a znevýhodnených skupín,
- + podpora legislatívy v sociálnej oblasti.

OHROZENIA

- nárast sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby,
- nárast alkoholizmu a užívania drog medzi deťmi,
- nedostatočná osвета v oblasti ochrany sociálnych práv,
- časté legislatívne zmeny,
- výskyt civilizačných chorôb a epidémií,
- dôsledky zmeny klímy, ktoré prinášajú nové ohrozenia,
- zvyšovanie segregácie a chudoby,
- zhoršenie, príp. rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

3.1 Rozvoj poskytovaných sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb pre obdobie 2021 - 2030 sa orientujú na tieto základné oblasti:

1. Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,
2. Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,
3. Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,
4. Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je strednodobým strategickým dokumentom, ktorý analyzuje súčasný stav a navrhuje nasledovné odporúčania a priority, ktorých realizácia prispeje k lepšiemu a efektívnejšiemu zabezpečovaniu sociálnych služieb v obci. Obec Voznica si v kontexte tohto zámeru definovala strategický cieľ v oblasti sociálnych služieb:

Cieľom obce Voznica v sociálnej oblasti

je vytvoriť na území obce podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb v súlade s potrebami znevýhodnených osôb a zvýšenie celkovej životnej úrovne všetkých obyvateľov obce.

Uvedený cieľ je možné dosiahnuť len spoluprácou viacerých sektorov, subjektov a partnerov. Dôležitou otázkou však je dostupnosť finančných prostriedkov. V súčasnosti je možné financovať sociálne služby prostredníctvom príspevkov z vyššieho územného celku, prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov EÚ, z príspevkov z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z rozpočtu obce, zo sponzorských darov.

Obec Voznica si pre nasledujúce roky určila v rámci sociálnej oblasti tieto opatrenia:

Špecifické ciele a priority rozvoja sociálnych služieb na území obce Voznica	
Cieľ 1: <i>Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách a vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva.</i>	
Cieľ 2: <i>Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.</i>	
Cieľ 3: <i>Zabezpečiť rast kvality sociálnych služieb poskytovaných na území obce.</i>	
Opatrenia rozvoja sociálnych služieb na území obce Voznica	
1.1	Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti pri zabezpečovaní starostlivosti u cieľových skupín. Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.2	Podpora susedskej výpomoci, neformálnej starostlivosti a dobrovoľníckej činnosti v sociálnej oblasti. Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.3	Rozširovať možnosti bývania v obci Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
2.1	Realizovať propagačné a informačné aktivity v sociálnej oblasti Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2 a 3
2.2	Podporovať občianske združenia v obci a spolkovú činnosť občanov Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2
3.1	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie sociálneho poradenstva Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1,2 a 3
3.2	Zlepšiť technický stav, materiálové vybavenie a bezbariérovosť obecných budov Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.3	Vytvárať možnosti voľnočasových aktivít priamo na území obce Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.4	Budovať verejné priestranstvá oddychové zóny na území obce Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.5	Vzdelávanie a informovanosť zamestnancov obce s dôrazom na aktuálnosť poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3

Špecifický cieľ 1: *Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách a vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva.*

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

1.1 Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti pri zabezpečovaní starostlivosti u cieľových skupín

- *v súlade s NP2 "Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti."*

1.2 Podpora susedskej výpomoci, neformálnej starostlivosti a dobrovoľníckej činnosti v sociálnej oblasti

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

1.3 Rozširovať možnosti bývania v obci

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

Špecifický cieľ 2: ***Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.***

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

2.1 Realizovať propagačné a informačné aktivity v sociálnej oblasti

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

2.2 Podporovať občianske združenia v obci a spolkovú činnosť občanov

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*

Špecifický cieľ 3: **Zabezpečiť rast kvality sociálnych služieb poskytovaných na území obce.**

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

3.1 Zabezpečiť kvalitné poskytovanie sociálneho poradenstva

- v súlade s NPI "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."
- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.2 Zlepšiť technický stav, materiálové vybavenie a bezbariérovosť obecných budov

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.3 Vytvárať možnosti voľnočasových aktivít priamo na území obce

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.4 Budovať verejné priestranstvá oddychové zóny na území obce

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.5 Vzdelávanie a informovanosť zamestnancov obce s dôrazom na aktuálnosť poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni

- v súlade s NPI "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného

charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Voznica úzko participuje a kooperuje s Programom rozvoja obce. Čiastkovým cieľom kooperácie týchto dokumentov je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie hospodárskeho a sociálneho života v obci a zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva.

Keďže finančné možnosti obce sú ohraničené, požiadavku na rozvoj sociálnej oblasti je nutné zahrnúť do plánovaného rozpočtu na ďalšie roky a programové obdobia. Obec vzhľadom na svoju možnosť a finančné zdroje nie je schopná svojpomocne realizovať plánovaný komplexný rozvoj sociálnej oblasti na svojom území. Na jednotlivé priority rozvoja sa obec Voznica bude snažiť získať nenávratné finančné príspevky, ktoré by pomohli rýchlejšie realizovať stanovené priority. Časový horizont realizácie opatrení komunitného plánu sociálnych služieb, ako aj zodpovedné osoby, ktoré budú tieto opatrenia koordinovať stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Voznica.

Aktivity a opatrenia stanovené a definované v komunitnom pláne budú vykonávané priebežne počas celého obdobia plánovanej realizácie KPSS v rámci poskytovania všetkých druhov sociálnych služieb. Aktivity budú realizované jednak podľa požiadaviek prijímateľov, jednak podľa finančných možností obce a podľa dostupných výziev na predkladanie žiadostí o nenávratné finančné prostriedky.

3.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Rozvoj sociálnej oblasti je možné dosiahnuť len prostredníctvom aktívnej účasti obyvateľov obce na komunitnom plánovaní. Obyvatelia obce by mali svoje potreby a požiadavky v oblasti poskytovania sociálnych služieb vyjadriť, aby bola obec schopná reflektovať na skutočné potreby občanov. Predstavitelia samosprávy a poverené osoby sa budú v nasledujúcich rokoch snažiť o priebežné monitorovanie týchto potrieb, následné posudzovanie a vytváranie finančných rezerv, ktoré umožnia realizovanie potrieb občanov v

sociálnej oblasti.

Komunitný plán obce predstavuje pre sociálnu oblasť usmernenie a stratégiu, ktorou sa chce obec pre nasledujúce obdobie riadiť, pričom záväznosť tohto dokumentu je potrebné chápať v kontexte všetkých subjektov pôsobiacich na území obce - podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor a pod. Dokument je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Občania, príp. subjekty pôsobiace na území obce sa do komunitného plánovania môžu zapojiť prostredníctvom nasledujúcich krokov:

- písomnými návrhmi, ktoré budú odovzdané poverenému pracovníkovi zodpovednému za sociálnu oblasť na Obecnom úrade Voznica,
- ústnymi návrhmi občanov na rokovaníach OZ alebo na obecnom úrade, kde sa vyhotoví úradný záznam o predložennom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom,
- účasťou obyvateľov na verejných zhromaždeniach obce.

Komunitný plán je možné meniť, príp. dopĺňať, ak sa zmenia priority obce, alebo obec získa mimoriadne finančné prostriedky na konkrétne potreby v obce, príp. sa vyskytnú nové návrhy a podnety na poskytovanie sociálnych služieb vo Voznici. Predkladať návrhy na modifikáciu dokumentu bude v právomoci poslancov. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť návrhy na modifikáciu strategického dokumentu. Na zasadnutiach zastupiteľstva v termíne schvaľovania rozpočtu predložia poslanci informácie o návrhoch modifikácii a zastupiteľstvo bude rokovať o ich relevantnosti. Ak doplnenie KPSS bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Obecného zastupiteľstva.

Obecné zastupiteľstvo obce Voznica je povinné minimálne raz ročne prerokovať Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností aplikovať požiadavky a návrhy do Komunitného plánu obce. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obci v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie. Počas roka sa môže každý poslanec OZ oboznámiť s priebehom plnenia komunitného plánu v priestoroch obecného úradu.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce - starosta a poslanci.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a verejne dostupný dokument, ktorý je živým dokumentom reagujúcim na vonkajšie zmeny a meniaci sa dopyt v závislosti na potrebách obce, preto je nevyhnutné pravidelne kontrolovať aktuálnosť dokumentu a zapracovávať potrebné zmeny do dokumentu. Komunitný plán obce je rozvojový dokument a predstavuje základný podklad pre tvorbu sociálnych projektov. Komunitné plánovanie má v sebe potenciál pre rozvoj životného plánovania, napriek tomu, že jeho využitie je znižované bariérami, ktoré môžu nastať v priebehu celého procesu.

Obec Voznica pri stanovení potrieb, budúcich priorít a smerov rozvoja vychádzala z reálnych potrieb občanov, ktorí žijú v obci, a ktorých sa služby týkajú, ich volenými zástupcami – starostom a poslancami.

Obec sa bude snažiť o naplnenie stanovených priorít, ktoré odzrkadľujú potreby rôznych skupín obyvateľstva, o zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb na území obce, o pravidelnú kontrolu, aktualizáciu a vyhodnocovanie plánu sociálnych služieb, čo povedie k znižovaniu rizík súvisiacich nedôsledným a neaktuálnym sociálnym plánovaním. Obec si uvedomuje, že sa jedná o nekončiaci proces hľadania potrieb v oblasti sociálnych služieb, ktoré sa priebežne objavujú. Obec si však určilo priority, ku ktorých napĺňaniu sa prijatím komunitného plánu sociálnych služieb zaviazalo. Skvalitňovanie a dopĺňanie sociálnych služieb v obci je považované za žiaduce a sociálne služby sú dôležitou súčasťou miestnej a regionálnej politiky.

Predložený komunitný plán sociálnych služieb vychádza z presvedčenia a jedinečnosti, hodnôt a dôstojnosti, ako aj práv na sebaurčenie každého užívateľa sociálnych služieb v obci. Voznica chce prijatím komunitného plánu predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín a zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých jej obyvateľov.

Verejné pripomienkovanie dokumentu prebiehalo od 24.11.2023 do 11.12.2023. Dokument bol zverejnený na úradnej tabuli a na webovej stránke obce. V rámci verejného pripomienkovania neboli doručené žiadne pripomienky. Komunitný plán sociálnych služieb obce Voznica na roky 2024 - 2030 bol schválený bez pripomienok, uznesením Obecného zastupiteľstva obce č. 43/2023, dňa 11.12.2023.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030 – MPSVaR SR (2021)
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- Zákon c.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele
- Zákon c. 601/2003 Z.z. o životnom minime
- Zákon c.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021
- Program rozvoja obce Voznica
- Všeobecne záväzné nariadenia obce